

PARAULES DE SALUTACIÓ EN LES NOCES D'OR DE TÍSNER I LA LITERATURA

Em plau de donar-vos la benvinguda a aquesta festa d'homenatge que, des de les associacions d'escriptors que el convoquen, voldriem que es convertís, sobretot, en una vetllada entranyable, amistosa i festiva. Ja sabeu quin és el motiu que ens ha empès a organitzar-lo: homenatjar Tísner, i per això hem triat, o hem forçat si voleu filar prim, l'escaiença d'una efemèrides: els cinquanta anys de 556 Brigada Mixta, el primer llibre que publicà. I si dic que el motiu pot semblar un punt forçat és perquè hi ha alguna disparitat de criteri respecte del cinquantenari estricte de l'edició. La data que surt als manuals i llibres d'història és la de 1945, però sabem que hi hagué una edició gairebé privada a finals de 1944. Tot amb tot, 556 Brigada Mixta era una obra enllestida el 1943 i fou premiada aquell any amb una eucarística "Copa Artística" en els Jocs Florals de l'exili celebrats a l'Havana. Si sentiu curiositat, en el darrer número de la revista "Cultura" s'ha publicat un breu àlbum fotogràfic de "Tísner" comentat per Màrius Serra, i entre les fotos hi ha la copa que és com un calze laic. La semblança fa que el comentari jugui amb la proximitat dels antropònims Artís i Artús, i per això la copa solemne apropa el nostre Artís al sant graal del rei Artús.

Posats a ser sincers, això dels cinquanta anys és la coartada que ens calia per vestir-ho una mica. El que de veritat volíem era homenatjar Tísner: primer perquè honorant-lo ens honoràvem, i també perquè era un deute que teníem pendent envers aquest personatge seductor, cordial i afable que, per torna, és un dels que més ha treballat pels interessos col·lectius del gremi i per la vida associativa dels escriptors catalans. Aquest és el plantejament

inicial. Però també és cert que, vistes les enormes qualitats de parament que l'emplomallen, tenim el convenciment que més d'un de vosaltres no ha volgut perdre's la cita motivat per altres qüestions: potser per la rotunda contundència de la seva obra literària i com a homenatge a l'enorme talent que tragina com a narrador. O bé enduts per l'amistat i gronxats, simplement, per aquest torrent de cordialitat i de franquesa que enamoren de cop, per aquesta lucidesa que llueix, sempre esmolada per la ironia, i per una singular bonhomia que diries inexhaurible.

Tornem, però, als orígens. La gènesi d'aquest homenatge és mirar d'agrair-li el treball que durant tant de temps ha fet en benefici de la nostra vida associativa. Si avui, l'Associació d'Escriptors en Llengua Catalana i el Centre Català del PEN es poden presentar com dues entitats dinàmiques i actives davant de la societat és, en bona part, pel grapat de feina i el munt d'hores que hi esmerçaren alguns homenots, no gaires. I un dels quals, sens dubte, ha estat en Tísner.

Tant bon punt retornà de l'exili, el darrer dia de 1965, Tísner va saber connectar amb la jovenalla que en aquell tombant dels seixanta cap al setanta començava a escriure: Montserrat Roig, Josep M. Benet i Jornet, M. Antònia Oliver i Jaume Fuster, entre altres. I amb ells, mogut per l'entusiasme que sempre l'ha caracteritzat, treballà en la recuperació del Centre Català del PEN i en la creació de l'Associació d'Escriptors en Llengua Catalana. Ell mateix ha explicat com va anar tot, que començà, pel que sembla, en ocasió d'una taula rodona sobre escriptors que la revista "Presència" convocà a casa seva. S'esqueia que Manuel Cruells havia estat empresonat per delictes de premsa i Manuel de Pedrolo tenia tres processos pendents per qüestions de censura. L'alternativa era clara i apuntava a la urgència de

constituir-se en una organització d'ajut recíproc i a la necessitat de vivificar un Centre Català del PEN que, llavors a l'exili, passava una existència més aviat llangorosa. Poc temps després, la mateixa idea cristal·litzà en l'Associació d'Escriptors en Llengua Catalana.

El PEN Català era a l'exili des de 1939 i Josep M. Batista i Roca, des de Cambridge, n'exercia la representativitat internacional. A Catalunya hi havia un grup que hi mantenia alguns contactes format, entre altres, per Joan Colominas, Osvald Cardona, Rafel Tasis i Albert Manent que ja havien fet intents per gestionar-ne el retorn. Hi havia interès per recuperar-lo i fer-lo operatiu i dinàmic com ho havia estat abans de la guerra civil espanyola. El 1972, Tísner fou comissionat per viatjar a Anglaterra i negociar el retorn de l'entitat amb Josep M. Batista i Roca i amb el PEN Internacional. Feia un grapat d'anys que no es pagava la quota que calia però el PEN Català no havia estat donat de baixa. Tísner, va haver de convèncer primer Batista i Roca, feina que no fou gens fàcil, i aclarir després la paperassa amb el PEN Internacional. Arranjats els patracols i pagats els deutes, l'Assemblea de Reorganització, a Catalunya, fou d'un pintoresquisme extraordinari. Per evitar la vigilància policial tingué lloc en un autocar i en el trajecte de Barcelona fins a l'Espluga del Francolí. Era el 4 de febrer de 1973, hi participaren 42 escriptors, i Joan Rendé anava al davant amb un cotxe i els papers de la reunió. De l'assemblea, en sortí una junta presidida per Joan Oliver, amb Tísner de secretari i Maurici Serrahima a com vice-president. Joan Fuster i Josep M. Llopart eren els delegats per Valencià i les Illes, i els vocals eren Josep M. Benet i Jornet, Jordi Carbonell, Josep M. Castellet, Alexandre Cirici-Pellicer, Guillem-Jordi Graells, Jaume Melendres, Víctor Mora, M. Antònia Oliver, Montserrat Roig i Francesc Vallverdú.

Entre 1973 i 1978, Tísner fou un secretari tothora al peu del canó. I encara hi és. Ara, però, presidint l'altra entitat, l'Associació d'Escriptors en Llengua Catalana, que també ajudà a néixer i a fer-se gran en aquells mateixos anys setanta. Sempre al peu del canó, i sempre amb l'entusiasme, l'afabilitat, el sentit de l'humor i la bonhomia que el caracteritzen. Em penso que mai no t'ho agraiem prou, estimat Tísner. Per això és millor ser ben modest i senzill: Tísner, en nom de tots els escriptors catalans, gràcies !!

Isidor Cònsul